

Nr 615

Av herrar **Grebäck** och **Nilsson** i Tvärålund, om statligt kreditstöd vid vissa fastighetsförvärv i glesbygder.

Utflyttningen från glesbygdkommunerna och som en följd därav nedläggningen av både jordbruks- och vanliga bostadsfastigheter i dessa områden fortgår i en ständigt ökad takt. Särskilt är Norrlands innerbygder liksom också vissa övriga områden i västra Sverige hårt drabbade.

Bostäder och ekonomibyggnader överges och rivs eller ruttar ned. Åkrar och gårdstomter växer igen. Vad som förut var öppen bygd med vackra utblickar över sjöar och vattendrag försvinner och ödebygd kommer i stället. Människorna i bygden blir färre och färre och därmed försämras den allmänna servicen och trivseln för den befolkning, som ännu finns kvar.

Samtidigt med denna utveckling och till stor del på grund av den ökar befolkningsskoncentrationen i de stora tätorterna och skapar där andra för samhället svårbemästrade problem. Bostadsbrist, kommunikationssvårigheter, föroreningsproblem av skilda slag, stress och ökad brottslighet är några av de allvarligaste symptomen på att balansen i samhällsutvecklingen är rubbad.

Samhällets insatser måste avvägas så, att en motvikt kan skapas mot en alltför snabb och stark koncentration av samhällets resurser till några få storstadsregioner. I takt med ständigt stegrade löneinkomster och ökad fritid kommer människornas krav på bättre fritidsservice, i form av fritidsanläggningar, fritidsstugor, strövområden, fiskevatten och vandringsleder, att oavbrutet växa. Människorna kommer med andra ord att på fritiden söka sig till en annan miljö än den som hemorten har att erbjuda. Glesbygden kommer säkert att för många bli den miljön. Men då är det viktigt att bosättningen och befolkningsunderlaget i glesbygden är tillräckligt för att kunna fungera som basorganisation för de varierande fritidsaktiviteter, fritidsfolket önskar utöva. Det kan därför inte vara rimligt med tanke på framtiden att en omfattande kapitalförstörelse i form av övergivna bostads- och jordbruksfastigheter och den gamla kulturbygdens förvandling till ren ödebygd ohämmat får fortsätta. Kraftiga motåtgärder från samhällets sida måste insättas medan ännu tid är.

Enligt vår mening finns det inget tvivel om att det genom ett kraftfullt och målmedvetet samarbete mellan de kommunala myndigheterna i berörda kommuner och arbetsmarknadsmyndigheterna skulle vara möjligt att utveckla även dessa bygders näringsliv och skapa ökad sysselsättning och

nya utkomstmöjligheter för den del av befolkningen, som fortfarande vill bo kvar i hembygden.

Det genom rationaliseringen i jordbruket och skogsbruket minskade behovet av arbetskraft och jordbrukspolitikens målsättning till en endast 80-procentig självförsörjningsgrad får inte ensidigt bli bestämmande för om glesbygdskommunerna skall tillåtas överleva eller inte. I stället borde den totala sysselsättningsgrad, som kan skapas i anslutning till en fastighet, vara avgörande för om ett statligt stöd kan utgå eller inte. Underlaget för en sådan sysselsättning skulle kunna utgöras av olika aktiviteter i anslutning till jord- och skogsbruk, turism, jakt och fiske, naturvård, fritidsservice m. m.

Om det efter hörande av de kommunala myndigheterna konstaterats att full sysselsättning för minst en familj föreligger vid den berörda fastigheten, borde stöd kunna utgå efter i stort sett samma bedömningsgrunder, som gäller för det statliga bidrags- och kreditgarantisystemet vad avser lantbrukets rationalisering.

Även om ett sådant stöd skulle falla utanför ramen för den i regeringspolitiken gällande målsättningen för jordbrukspolitik, blir det ändå härvidlag fråga om så obetydliga tillskott av jordbruksprodukter, att mängden härav omöjligt kan komma att äventyra denna målsättning. Däremot skulle denna produktion kunna spela en viss roll för att tillgodose ett lokalt behov av färskprodukter, både för den egna familjen och bygdens befolkning.

Vi finner det naturligt att ett sådant stöd för sysselsättningen i innerbygdens glesbygdskommuner handlägges av arbetsmarknadsmyndigheterna i nära samarbete med de kommunala myndigheterna, då det mera är en arbetsmarknadsfråga än en fråga som sammanhänger med den genom statens medverkan bedrivna rationaliseringen inom jord- och skogsbruket.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam prövning och förslag angående särskilt statligt kreditstöd i arbetsmarknadsmyndigheternas regi och i stort sett enligt former, som gäller för motsvarande stöd till lantbrukets rationalisering, avsett att kunna lämnas i glesbygder för förvärv och rationalisering av fastigheter, som efter hörande av kommunal myndighet kan bedömas ge full sysselsättning för minst en familj genom kombination av olika verksamheter, såsom jord- och skogsbruk, turismnäring, jakt, fiske, naturvårdsarbeten samt fritidsservice, i enlighet med motionens syfte.

Stockholm den 28 januari 1969

Erik Grebäck (cp)

Jan-Ivan Nilsson (cp)

i Tvärålund